

Regeringskansliet
Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se
i.e.remissvar@regeringskansliet.se
anna.m.carlsson@regeringskansliet.se

Remissvar över Affärsverket svenska kraftnäts rapport Kontrollstation dammsäkerhet 2021

Dnr I2021/03377

Sammanfattning

Författningsförslag

Vad gäller **Förslag på ny VÄS-struktur för Dammsäkerhet som eget sakområde** enligt bilaga 2, avstyrker länsstyrelsen att dammsäkerhet lyfts ut som eget sakområde men tillstyrker att man ser över behovet av en ökad detaljeringsgrad i redovisningen.

På följande författningsförslag har Länsstyrelsen inga synpunkter.

Författningsändring i miljötillsynsförordningen enligt bilaga 3,
Författningsändring i FAPT enligt bilaga 4 och
Författningsändring i förordning om dammsäkerhet enligt bilaga 5.

Övriga sammanfattande synpunkter på rapporten.

De ekonomiska medel som kommit länsstyrelsen till handa för klassificeringen av dammarna har bidragit till att förstärka myndighetens resurser i den utsträckning som varit nödvändig för att ta del av konsekvensutredningarna och utföra klassificeringarna av dammarna.

Arbetet med att placera dammarna i en dammsäkerhetsklass har även bidragit till att fördjupa kontakter mellan myndigheter och dammägare. Vidare har branschorganisationerna vidareutvecklat branschens egna riktlinjer, RIDAS, vilket bidragit till en mer enhetlig bedömning av dammsäkerheten i jämförelse med miljöbalken.

De årliga avgifterna som Svenska kraftnät tagit fram för att finansiera dammsäkerhetstillsynen har inneburit att länsstyrelsen kunnat skapa och framför allt behålla resurser på länsnivå. Länsstyrelsen anser vidare att nivån på tillsynsavgifterna för närvarande innebär full kostnadstäckning för arbetet med tillsynen och även kan medge en viss utveckling av tillsynsarbetet.

Länsstyrelsen anser att det är viktigt att intäkter och kostnader redovisas för att på så vis ge en bild över hur resurser fördelas och för att brister ska kunna upptäckas i rimlig tid. Om det uppstår behov av en ökad kontroll kan en ökad noggrannhet i tidredovisningen behöva införas. Samtidigt behöver detaljeringsgraden i kontrollen balanseras så att en tillitsfull samverkan mellan länsstyrelsen och den tillsynsvägledande myndigheten kan vidmakthållas. Länsstyrelsen bör fortsatt själva hantera samordningen vad gäller dammsäkerhetstillsynen men vid behov kunna ta stöd av Svenska kraftnät.

Länsstyrelsen anser att Svenska kraftnät har en viktig vägledande roll vad gäller dammsäkerhetsarbetet. Länsstyrelsen har ingen annan uppfattning än att Svenska kraftnät kan få i uppdrag att utreda dammsäkerhetsarbetet som utförs på länsstyrelserna. En sådan utredning bör dock inriktas så att den genererar generella råd och vägledningar. Länsstyrelserna bör inte fråntas möjligheten att själva bedöma om samarbete eller överlåtelse av dammsäkerhetstillsynen ska ske. Länsstyrelserna har en stor kunskap vad gäller dammar i de egna länen och en utvecklad samverkan med grannlänen, speciellt där det finns sk gränsdammar.

Länsstyrelsen anser att det bör genomföras en ny kontrollstation 2026 med förslaget syfte. Det är en viktig del för utvecklingen av dammsäkerhetstillsynen.

Länsstyrelsens synpunkter på rapporten

Efter tillkomsten av förordning om dammsäkerhet (2014:214) har dammsäkerhetstillsynen skärpts betydligt. I och med de föreskrifter och de allmänna råd som Svenska kraftnät tagit fram har länsstyrelsens tillsyn över dammsäkerheten blivit mer strukturerad och fått en tydligare målbild över hur tillsynen ska gå till.

Avsnitt 2.4.1 Svenska kraftnäts tillsynsvägledning

I och med förordning om dammsäkerhet (2014:214) har Svenska kraftnät upprättat föreskrifter och allmänna råd samt vägledningar och stöd som har underlättat för länsstyrelsernas i deras arbete med dammsäkerhet.

Svenska kraftnäts införande av krav på säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning av dammsäkerhet och årlig dammsäkerhetsrapportering har inneburit ett stort stöd för länsstyrelsen i dess arbete med dammsäkerhetstillsyn. Länsstyrelsen har därigenom fått ett regelverk att förhålla sig till i arbetet med tillsynen.

De årliga handläggarräffarna som Svenska kraftnät hållit samman har haft stor betydelse, inte minst under pandemin, för länsstyrelserna i deras arbete med att utveckla samverkan sinsemellan avseende dammsäkerhetstillsynen.

Avsnitt 2.4.2 Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering

Arbetet med klassificeringen av länets dammar har inneburit en kunskapshöjning bland både dammägare och handläggare på länsstyrelsen. Genom hanteringen av inlämnade konsekvensutredningar har den interna samordningen mellan länsstyrelsens olika berörda ansvarsområden utvecklats i dammsäkerhetsarbetet.

En annan positiv utveckling av dammsäkerhetsarbetet är att kontakter mellan myndigheter och dammägare fördjupats. Förståelsen och insikten om olika aktörers arbeten och kunskaper likaså. Speciellt är detta märkbart vid dammar som varit föremål för olika bedömningar. Där har en fördjupad dialog genomförts för att komma fram till en rätt bedömning avseende dammsäkerhetsklass.

Avsnitt 2.4.3 Dammägarnas egenkontroll och rapportering

Branschorganisationerna har anpassat och vidareutvecklat branschriktlinjerna (RIDAS) för dammsäkerheten mot miljöbalken vilket har lett till en mer enhetlig bedömning mellan dammägarna och av Svenska kraftnäts framtagna regelverk över dammsäkerhet.

En sådan anpassning har inneburit att tillsynsarbetet tydliggjorts för alla berörda parter eftersom samma parametrar används för att bedöma och beskriva en damms konsekvenser i händelse av dammhaveri.

Avsnitt 2.4.4 Länsstyrelsernas tillsyn

De framtagna tillsynsavgifterna har bidragit till att dammsäkerheten blivit ett eget tillsynsområde inom vattenverksamhet på länsstyrelsen. Det är helt avgörande för ett fungerande tillsynsarbete att det finns en ekonomisk förutsättning för detta. Avgifterna ger också länsstyrelsen

möjlighet att rekrytera erforderlig kompetens och att tillhandahålla kompetenshöjande åtgärder nödvändiga för att bibehålla en hög kvalitet på tillsynen.

Avsnitt 3 Har regelverkets syfte uppnåtts

En vidareutvecklad tillsyn ställer högre krav på både länsstyrelse och verksamhetsutövare. För att nå samma nivå på tillsynen över hela landet är det därför viktigt att Svenska kraftnät som tillsynsvägledande myndighet fortsätter att vidareutveckla nuvarande vägledningar och råd över hur tillsynen ska fungera.

Avsnitt 3.4 Stärkt tillsyn och länsstyrelsernas möjlighet att kräva åtgärder avseende dammsäkerhet

Länsstyrelsen anser att rapportering av tillsyn är ett viktigt verktyg för att åskådliggöra hur arbetet med tillsynen bedrivs och för att upptäcka eventuella brister. Dammsäkerhetstillsynen innehåller många olika moment och det kan i en del fall vara svårt att till exempel skilja på planerad och händelsestyrd tillsyn. Vissa åtgärder som utförs vid dammar är inte direkt kopplade till dammsäkerhet men kan ändå vara sådana att de bör ingå i länsstyrelsens dammsäkerhetstillsyn. Det kan vara allt från rent organisatoriska förändringar som åtgärder riktade på andra anläggningsdelar än rent dammanknutna.

Avsnitt 4 Har tillsyn och tillsynsvägledning skärpts i den omfattning som krävs

Länsstyrelsen anser att tillsynsvägledningen uppfyller de krav som behövs för att vara ett relevant stöd för länsstyrelsen. Det är dock viktigt att vägledningen ses över med jämna mellanrum och om så behövs förnyas för att motsvara kommande krav.

Avsnitt 4.2 Om tillsynen

Länsstyrelsens tillsyn har skärpts markant under senare år och kommer sannolikt att fortsätta göra så. Uppdaterade regelverk och skärpta krav på dammägarna bidrar till att tillsynsmyndigheten måste säkerställa en effektivare tillsyn för att uppnå ställda krav. Detta har skett med utökade resurser i form av kompetent personal och vidareutbildning. Även om dagens tillsyn är tillräcklig utifrån nuvarande regelverk måste tillsynsmyndigheten skärpa både tillsynsaktiviteter och personella resurser för att möta kommande säkerhetskrav.

Avsnitt 4.3 Om tillsynsavgifterna

Tillsynsavgifterna tillför medel till länsstyrelsen Västernorrland som idag täcker kostnaderna för den nuvarande tillsynen. Länsstyrelsen har hittills inte fullt ut nyttjat det ekonomiska utrymme avgiftsmedlen gett men de ökade krav som följer av utvecklingen inom området gör att länsstyrelsen planerar åtgärder för minskad sårbarhet och utvecklad tillsyn.

För att dammsäkerhetstillsynen ska vara tillräckligt omfattande och bidra till minskad risk för säkerhetsrelaterade incidenter av länets dammar är det viktigt att storleken på tillsynsavgifterna innebär full kostnadstäckning och att den motsvarar tillsynsbelastningen i respektive län.

För att kontrollera och följa upp hur dammsäkerhetstillsynen fortgår krävs att både medlen och användandet av dessa tydligt framgår. Länsstyrelsen har tagit fram ett projektnummer där all tillsyn av dammsäkerhet ingår. I kombination med VÄS-kod går då att utläsa användandet av medlen vad gäller planerad och händelsestyrd tillsyn. Om redovisningen ska vara mer detaljutformad krävs införande av fler VÄS-koder eller specifikationskoder. Det är en balans att ta ställning till, hur viktigt det är att detaljstudera och kontrollera medlens användande i dammsäkerhetstillsynen. Samverkan mellan länsstyrelse och den tillsynsvägledande myndigheten bör i grunden vara tillitsbaserad.

Likt remissens bedömning vad gäller att disponera avgiftsintäkterna anser länsstyrelsen att det även fortsatt ska vara respektive länsstyrelse som disponerar dessa. Detta beroende både på att dammbestånden skiljer sig mellan länen och ur en kunskapssynvinkel. Det är berörd länsstyrelse som myndighet som har den bästa kunskapen om dammarna i det egna länet. Det är också berörd länsstyrelse som bäst hanterar personella resurser, planerade tillsynsinsatser och om samordning eller överlåtelse av densamma skulle vara nödvändig.

Avsnitt 5 Slutsatser och förslag

Länsstyrelsen anser att samordning vad gäller dammsäkerhetstillsynen bör hanteras av länsstyrelserna själva. Om frågor skulle uppstå bör Svenska kraftnät, som vägledande myndighet, vara länsstyrelserna behjälpliga för att uppnå så bra samordning som möjligt. Men det är ett initiativ som bör komma från länsstyrelserna.

Länsstyrelsen anser att det bör genomföras en ny kontrollstation 2026 med förslaget syfte. Det är en viktig del för utvecklingen av dammsäkerhetstillsynen.

Bilaga 2

En mer detaljutformad redovisning av dammsäkerhetstillsynen kräver införande av fler VÄS-koder eller en utveckling av specifikationskoder. Länsstyrelsen anser att även om dammsäkerhetstillsynen idag har ett eget projektnummer skulle det behövas ytterligare VÄS-koder eller specifikationskoder för att få en mer detaljutformad redovisning av tillsynen. Men det är en balans att ta ställning till och det bör noggrant utredas vad dessa nya VÄS-koder ska omfatta. Om syftet är att detaljstudera och kontrollera medlens användande är det oklart om föreslagna VÄS-koder uppfyller detta syfte. Beskrivningen av vilken verksamhet respektive VÄS-kod omfattar måste vara ändamålsenlig.

Länsstyrelsen anser att dammsäkerhet inte bör lyftas ut och göras till ett eget sakområde. Dammsäkerheten är i grunden sammankopplad med vattenverksamheter och vattenanläggningar och många gånger kan vattenanknutna åtgärder gränsa till att inbegripas i dammsäkerhetstillsynen. Det är därför viktigt att se dammsäkerhet och vattenverksamhet som integrerade områden och inte skilja på dessa i VÄS-kodsystemet. En fullgod ekonomisk redovisning bör kunna åstadkommas även utan att bryta ut dammsäkerheten.

Det bör utredas möjligheten att behålla dammsäkerhetstillsynen inom VÄS-koden för vattenverksamhet i första hand.

Bilaga 3

Länsstyrelsen har inga synpunkter på författningsförslag i bilaga 3.

Bilaga 4

Länsstyrelsen har inga synpunkter på författningsförslag i bilaga 4.

Bilaga 5

Länsstyrelsen har inga synpunkter på författningsförslag i bilaga 5.

De som medverkat i beslutet

Beslutet om yttrandet har fattats av landshövding Berit Högman med dammsäkerhetshandläggare Lars Engström som föredragande. I yttrandet har även enhetschef Hans Olofsson deltagit.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.